



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quæ materia requisita sit in iuramento promissio, vt obligationem inducat.
Punct. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

si in d. 352. conclus. 4. Lellius lib. 2. cap. 17. dub. 5. num. 28. Et colligitur ex cap. dilecti 3. de emptione & venditione, & ibi Gloss. His potius.

26. Facile percipere potes: quia ratione Iuramentum appositum contractibus dolo vel errore celebratis, obligationem inducat: Cum enim huiusmodi Iuramentum ut dictum est appositum sit contractibus ad augendam illorum obligationem, pro natura contractus obligationem habet. Quapropter si contractus nullus est, & Iuramentum nullum est. Si vero contractus validus est, veniatque rescindendus; eodem modo rescindi poterit non obstante Iuramento. Quia Iuramentum continet omnes restrictiones, & conditiones, quas contractus habet. Sic plures finnat Couar. de pactis 1. p. cap. 4. in principio. Gutier. de Iuram. confirmatorio 1. p. cap. 37. num. 2. Lellius lib. 2. cap. 42. dub. 7. per totum.

PUNCTUM VI.

Quæ materia requisita sit in Iuramento promissorio, ut obligationem inducat.

SUMMARIUM.

- 1. Debet esse materia possibilis.
- 2. Quid sententium sit de promissione facti alieni.
- 3. Debet esse materia licita, & honesta.
- 4. Diversimode loquendum est de materia Iuramenti in gratiam Dei, vel hominum facti.
- 5. Explicatur Textus difficilis in cap. commissum de sponsalibus.
- 6. Iuramentum de re illicita non indiget relaxatione.

Explicuimus quæ requirantur ex parte iurantis, ut Iuramentum obliget. Videndum quid ex parte obiecti seu materiae promissæ.

1. Primò certum est secundum omnes debere esse Iuramentum de rebus tibi possibilibus. Nam iurare quæ tibi impossibilia sunt temerarium est: cum non possis facere verum, quod iuras.

2. Hinc videtur colligi, peccatum esse, promittere sub Iuramento factum alienum. Quia quod ab alterius voluntate pender, in tua potestate situm non est. Non enim potes voluntatem alterius cogere & necessitare. Et quidem si verba sonant, Iuramentum accipiendum esset, clarum est, graue esse peccatum, factum alienum iurare. Quia est Iuramentum de re tibi impossibili. Sed cum alienum factum sub Iuramento promittitur, v. g. Petrum fore soluturum, vel matrimonium contracturum, non eo sensu Iuramentum accipis, vt de facto Petrus soluat, vel contrahat, sed vt soluat, vel contrahat quantum in te est; ac proinde non tam factum alienum, quam proprium promittis. Eaque de causa validum, & licitum est Iuramentum. Et ratio esse potest; quia Iuramento inest ea virtus, vt si non valet actus eo modo, quo sonat, valeat eo modo, quo valere poterat. Vt multis allegatis probat Gutier. 2. part. de Iuram. confirm. cap. 2. à num. 3. Et sequentibus. Couar. de pact. 2. part. §. 6. num. 1. vers. 13. Ergo Iuramento facto de solutione Petri, quia illo obligari non potes, vt Petrus cum effectu soluat; obligaris tamen ad procurandum. Quod decidi videtur in cap. ex rescripto, de iuramentando. Vbi quidam Monachi & seculares iurauerunt, Abbatem tremens Ecclesie, conuentionem factam de soluenda pecunia, adimpleturum; quibus interdicitur ingressus Ecclesie, si non fecerint Iuramentum adimplere; sicut iurauerunt. Inferret ergo iurare se daturus operam, vt conuentio obseruaretur. Et ita docet ibi Gloss. verbo inhihentis, & Abbas ibi. Et in cap. ex literis, & secundo, num. 6. de sponsalibus. Couar. de pact. 2. p. §. 5. num. 2. Gutier. de Iuram. 1. p. cap. 44. num. 3. Anton. Gomez. 2. variar. cap. 10. n. 23. Sanch. lib. 3. in Decal. cap. 9. num. 7. Et lib. 1. de sponsalibus. disp. 24. num. 7. & Suar. lib. 1. de Iuram. cap. 10. num. 4.

Et licet iure communi, & antiquo regni Castellæ promissio absoluta de facto alieno non obliget, §. si quis alium, Et §. si quis alteri insitit, de inutilibus stipulationibus, leg. 1. tit. 5. partita §. Sed necessariò debet promittens, expressè promittere se curaturum aut facturum, vt alius exequatur tale factum; aliquibus tamen casibus exceptis; quod adducit supradict. lex par. 1. & Gloss. in d. §. si quis alium, & Couar. de pactis, 2. p. §. 5. num. 1. Molin. tom. 2. de insti. disp. 268. §. quoad secundum. Sanch. lib. 1. de sponsalibus, disp. 24. à num. 3. Tamen si Iuramento firmetur promissio de facto alieno; omnes conueniunt, etiam iure communi promittentem obligari; vt quantum in se est, procuret de facto adimpleri. Tenent supradicti Doctores. Quia in illo sensu intelligitur, Iuramenti promissionem sumi. Neque satisfaceret si simulatè (hoc est, pro complemento) iuraret adimpleri. Quia non simulatam diligentiam, sed veram sub Iuramento promittit. Couar. de pactis, 2. p. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. 11.

§. 5. num. 3. Sanch. lib. 1. de matrimon. disp. 24. num. 11. Et 12. Et lib. 3. in Decal. cap. 9. num. 7. sine. Molin. dicta disp. 268. §. quod si in fine.

Dixi te esse obligatum, si factum alienum sub Iuramento promittas; & promissio acceptata est. Sæpè enim factum alienum iuras non sub promissione, sed sub enunciatione; cuius Iuramenti sensus alius non est, nisi te credere, & persuasum esse factum illud exequendum fore; sicut cum iuras pluiam esse futuram, & ægorum recuperatum esse salutem. In quibus Iuramentis solum iuras; te id credere; non tamen intendis obligari ad aliquam diligentiam præstandam. At quoties materia capax est diligentie propriæ; & non constat, te sub enunciatione iurare, reputandus es sub promissione iurasse & ad faciendam diligentiam te voluisse obligari. Sanch. lib. 3. in Decalog. cap. 9. num. 7.

3. Secundò materia Iuramenti promissorii debet esse licita & honesta. Nam Iuramentum esse non potest vinculum iniquitatis; vt expressè habetur cap. quanto de iuramentando, Et tradunt omnes. Quod si in aliquibus textibus dicitur, Iuramentum seruandum esse, modo non vergat in dispendium salutis æternæ; vt dicitur cap. cum contingat, de iuramentando, non inde infertre potes, Iuramentum de peccato veniali seruandum esse. Nam esto peccatum veniale immediatè non vergat in dispendium salutis æternæ; quia non prius gratia, nec peccatis æternis committentem addicit. At quia ad id disponit; mediatè vergit in dispendium salutis æternæ. Et præterea; quia nisi purgetur; impedimento est ne in vitam æternam ingrediarur. Eaque de causa Iuramentum de illo faciendo nunquam obligare potest. Imo neque Iuramentum de re indifferente aliquam obligationem habere potest. Quia est vanum, & inutile, & consequenter Deo placere non potest. Sic Suar. lib. 2. cap. 16. per totum. Valquez opus. de testamento, cap. 3. dub. 3. num. 28. Basilius Legionensis, lib. 12. de matrimonio, cap. 8. num. 28. Aduerto tamen aliquando rem de se indifferenter talem non esse, sed honestissimam, Quia ad bonum finem consequendum conducit, & in ordine ad illum sub Iuramento promittitur. Hac de causa Iuramentum non transeundi per hanc viam, quæ tibi occasio est peccandi, est Iuramentum de re honestissima; tamen alias transitus, vel non transitus quid indifferens sit Bonacin. tom. 2. disp. 4. quest. 1. punct. 4. num. 2.

4. Sed quia Iuramentum in gratiam Dei, vel hominum fieri potest; diuersa est vtriusque materia. Si enim Iuramentum factum sit in gratiam Dei, coincidit cum voto; ac proinde debet esse non solum de materia licita, & honesta; sed etiam non impeditiua maioris boni. Quia aliter in gratiam Dei esse non potest. Sic Soro lib. 7. de insti. quest. 1. art. 3. circa secundam conclusionem. Et lib. 8. quest. 1. art. 7. ad 2. Nauar. summ. cap. 12. num. 16. Suar. lib. 2. de Iuram. cap. 12. num. 11. Sanch. alius relatis, lib. 3. summ. cap. 9. à num. 11. Lellius lib. 2. cap. 42. dub. 4. num. 20. Bonacin. tom. 2. disp. 4. quest. 1. punct. 4. num. 1. Et 2. Si verò Iuramentum in utilitatem hominis fiat, contentum est, vt obligationem inducat, honestate materiæ promissæ; esto maius bonum impediatur. Quia in promissione semper spectatur quid gratius sit ei, cui fit promissio. Cum autem homini sæpè gratius sit, quod minus bonum est; ea de causa Iuramentum de minori bono in eius gratiam factum obligat. Secus verò si in gratiam Dei esset; Quia Deo gratius esse non potest, quod minus bonum est.

Ab hac doctrina excipitur promissio liberalis matrimonium contrahendi, quam non teneris seruare si religionem ingredi volueris. Quia ob perfectionem status religiosi hæc promissio liberalis hanc à iure imbibit conditionem, nisi meliorem statum elegero. Vt deciditur expressè cap. ex publico de conuers. coniugatorum, & tradunt ibi Doctores.

5. Solum obstat textus difficilis in cap. commissum de sponsalibus. Vbi de eo qui iurauit feminam ducere, volebatque religionem intrare; dicit Pontifex; tutius est (religione Iuramenti seruata) prius contrahere, & postea si elegerit ad religionem migrare; si tamen post desponsationem copula non dignoscitur interuenisse carnalis. Sentit ergo Pontifex melius esse Iuramentum seruare, quam religionem ingredi. Ergo illud Iuramentum non habebat illam tacitam conditionem.

Glossa, Abbas & alij in supradicto cap. Henric. lib. 11. de matrimon. cap. 13. num. 15. Affirmant; Pontificem loquutum fuisse secundum opinionem vulgi; secundum quam tutius est, propter Iuramentum contrahere non verè, sed simulatè, vt hoc simulato coniugio fiat Iuramento satis; & postea religionem intrare. Sed hæc interpretatio sustineri non potest. Quia Pontifex non est ibi interrogatus de vulgi opinione, sed de rei veritate; in qua decidenda & definienda, vulgi opinionem sequi non debet; præberet enim occasionem errandi, vt bene aduertit Sanch. lib. 1. de sponsalibus, disp. 4. num. 5. & Suar. lib. 2. de Iuramento, cap. 13. num. 5. Basilius Legionensis lib. 12. de sponsalibus, cap. 10. num. 9. Secundò responderit Innocentius 3

nocentius *ibidem* quem sequitur Canisius in *dicho cap. Couarr. 4. Decret. 1. p. 8. 5. num. 11. Sanchez d. disp. 34. num. 5. Bassilius Legionensis lib. 12. cap. 10. num. 12.* Pontificem respondisse, tutius esse eum, qui firmo proposito religionem amplecti non vult, sed eam in voluntate quasi tepida habet; & ex alia parte instat tempus pro quo factum est Iuramentum, debere Iuramentum adimplere. Ne elapso termino, & religionem non proficente, peritius existat: postea vero si elegerit, poterit ad religionem migrare, cum timentis eam ad deliberandum concedatur. Sed non placet hæc interpretatio. Quia supponit plura, quæ ex textu nullatenus colliguntur. Supponit instare tempus, intra quod fides data de matrimonio contrahendo urgebat; & deinde supponit iuramentum non habuisse deliberatam voluntatem ingrediendi religionem cuius contrarium videtur colligi ex textu. Siquidem dicit priuata lege ductus, ad frugem melioris vite transire suspirat. Vnde & insinuat voluisse: quia votum est priuata lex. Et indicatur efficaciter desiderasse. Siquidem pro religione amplectenda suspirabat. Et præterea etiam si concedamus hæc omnia, videlicet instare tempus, in quo fides data de matrimonio contrahendo urgebat; & promittentem nolle statim ingredi; sed dubium esse & incipere deliberare; adhuc non debebat Pontifex respondere, tutius dicere tutum esse, necessarium & obligatorium; ne peritius existeret violandum Iuramentum non ingrediendi religionem. Quapropter interpretatio, quam Suarez *lib. 2. de Iuramento, cap. 13. à num. 8. adducit*, mihi probabilior apparet; neque Pontificem supponere in illo textu, iuramentum contrahere matrimonium cum aliqua, non teneri illam ducere. Siquidem solum dicit tutius esse. Maxime cum hoc Iuramentum sortitur naturam actus, cui adiungitur. Quippe in illius confirmationem fit. Cum ergo actus, cui adiungitur, excipiat religionis ingressum. Iuxta *cap. sicut est ult. de sponsalibus*; efficitur sane, & Iuramentum eam exceptionem habere. Hoc posito inquit Pontifex, tutius esse, sic iuramentum contrahere animo non consummandi, sed ad religionem migrandi admonita sponsa de tali animo & voluntate. Forè enim sponsa habebat causam, ob quam ei gratus sit hic momentaneus contractus; & ex alia parte non impeditur à religionis ingressu, cum possit statim ad illam migrare. Deinde fit factus sponsæ; cum certior facta sit de intentione contrahentis; ac denique non potest neque apparenter violator Iuramenti iudicari. Si verò Iuramentum fuisset factum non solum de contrahendo, sed etiam de consummando matrimonio, non diceret Pontifex tutius esse contrahere & consummare; sed potius tutius esse, religionem ingredi.

6. Petes an Iuramentum quod fit de re illicita relaxatione indigeat? Rationem dubitandi fecit *Textus in c. venerabilem, 34. de electione, §. idem etiam*. Vbi de quodam, qui regnum sibi usurpauit contra Iuramentum factum, dicitur ad plenam illius excusationem non valere allegationem de Iuramento illicito. Quia debebat prius sedem Apostolicam consulere. Sentit ergo Pontifex, Iuramentum de re illicita relaxandum esse. Deinde causat dubium *Textus in cap. cum quidem 12. de iure iurandi. §. illi vero*. Vbi dicitur, eos qui iurant non loqui patri, vel matri, neque eis subuenire absolueandos esse ab illius obseruantia Iuramenti, cum illicitum sit, ergo illicitum Iuramentum relaxatione indiget.

Cæterum omnino tenendum est, nullius relaxationis opus esse. Quia relaxatio est ad tollendum vinculum. At Iuramentum de re iniqua non vincit; quia non est vinculum iniquitatis. Non igitur indigere potest relaxatione. Et tradit aliis relatis *Sanch. lib. 1. de sponsalibus. disp. 32. num. 2. & ad Textum in cap. venerabilem* respondemus, in illo casu non fuisse certum Iuramentum de re illicita fuisse, sed satis dubium, eaque de causa consulenda erat sedes Apostolica, vt prius dubium decideret. Sic *Gloss. ibi. Suarez lib. 2. de Iuramento, cap. 18. num. 12. Sanch. lib. 3. in Decalog. cap. 9. num. 13.* Ad textum vero in *cap. cum quidam. Innocentius, Cardinalis, & Felipus* relati à *Couarr. de pact. 2. part. in iuris, num. 4.* censet absolutionem ibi fuisse necessariam. Quia aliquando absque peccato fieri potest, vt quis nec parentes alloquatur, nec illis subueniat; & ob huius casum relaxatione indigere. Verum vt rectè *Couarr. supra* hoc non probat Iuramentum obligare. Nam esto aliquando absque peccato fieri possit, parentes non alloqui, neque eis subuenire; cum id in eorum utilitatem non cedat; sed potius in damnum. At quia semper melius est eos alloqui etiam nulla obligatione vigente; ideo Iuramentum, quod in utilitatem hominum non cedit; obligare non potest. Quia est maioris boni impeditiuum; præcipue quia ibi supponit Pontifex, Iuramentum esse de re illicita. Siquidem dicit illicitum esse, & contrarium rationi. Quare ipse *Couarruias* dupliciter responder, primò: cum *Glossa, Hostiensis, Immo & Panoimitano*, absolutionem requiri non de iure, sed ad cautelam. Secundo responder, non esse absolutionem concedendam à Iuramento, sed à peccato in iurando commisso. Vtraque solutio non placet, non prima; quia absolutio ad

cautelam solum datur, cum dubium est, obligetne Iuramentum. At in presenti casu cum dicat Pontifex, Iuramentum esse illicitum, secundum omnium sententiam nullam indere obligationem: imò (vt rectè dicit *Sanchez d. lib. 3. cap. 9. num. 13.*) dedecet maxime ius canonicum velle talis Iuramenti absolutionem expostulare etiam ad cautelam: cum ex hac parte reuocet in dubium, Iuramentum tei pessimè non obligare. Neque item secunda solutio placet; quia aliud est absolui ab obseruatione Iuramenti; aliud à peccato iurandi; præcipue cum in illo textu dicitur, pro peccato iurandi iungendam esse penitentiam; in quo satis distinguitur absolutio à Iuramenti obseruantia ab absolutione à peccato iurandi. Quapropter respondeo cum *Sanch. sup. num. 13. & Suarez, lib. 2. cap. 15. num. 8.* Verum absolueendi in illo textu positum esse pro absolutione declaratiua nullitatis Iuramenti non pro absolutione dissolutiua Iuramenti. Qui modus loquendi satis est vltimus in iure vt constat ex allegatis in *Gloss. in cap. audiuimus 24. quæst. 1.* Aditque vltimo Suarez dicit posse, iurantes rem illicitam absolueandos esse, si ipsi peccati non quia necessaria sit absolutio; sed vt eorum serupulo satisfaciat; sicut datur priuilegium petenti iudicium, etiam vbi non est necessarium. Consentit in his *Bassilius Legionensis lib. 12. de sponsalibus, cap. 8. num. 14. & 15.*

PUNCTVM VII.

Expenduntur aliqua Iuramenta, in quibus dubium est, qualis sit eorum materia.

VT plenius intelligatur materia Iuramenti promissorii, placuit frequentiores casus examinare, in quibus aliquod dubium est; an reperitur materia conueniens ad obligationem inducendam?

§. I.

De Iuramento non ludendi.

SUMMARIVM.

1. Aliqui consent, hoc Iuramentum absolute sumptum obligatorium non esse.
2. Quoad abstinentiam à ludo immoderato obligatorium est.
3. Potest obligare quoad abstinentiam à ludo moderato.
4. Ex sine iurantis colligendum, quando promittitur abstinentiam à ludo moderato.
5. Sub Iuramento non ludendi non comprehenditur ludus per interpositam personam.
6. Ex sine iurantis colligendum est quando sit peccatum mortale, vel veniale ludere.
7. Quid dicendum de Iuramento non ludendi cum hac persona, in hac domo, vel hoc luai genere.

Dupliciter Iuramentum non ludendi præstare potes; vel absolute, vel sub aliqua determinatione. Si absolute Iuramentum præstes. Aliqui Doctores censent, non obligare. Quia non est de materia licita; ludus enim moderatus, tum in tempore, tum in quantitate ob leuamen nature assumptus actus est virtutis Eutrapeliæ. Iuxta *D. Thom. 2. 2. quæst. 168. art. 2. in corpor.* Sed ilud Iuramentum sic absolute sumptum, hunc ludum excludit. Ergo excludit actum virtutis. Ergo non est obligatorium. Sic *Nauar. cap. 12. num. 11. Manuel. Rodriq. 1. tom. summ. cap. 189. num. 10.*

2. In hac re primò certum est, hoc Iuramentum esse obligatorium saltem quoad abstinentiam à ludo immoderato. Quia secundum hanc partem est de re licita & honesta. Neque *Nauar.* nec *Manuel* contradicunt; sed potius affirmant, Iuramentum de non ludendo in hoc sensu esse accipiendum; nempe de non ludendo ludo immoderato; & periculoso. Quia debet fieri interpretatio vt minoris, quoad fieri possit, obligationem inducat. Iuxta *leg. quidquid adstringenda, ff. de eorum obligacionibus, & alius tradit Bonac. tom. 2. disp. 4. q. 1. de Iuramento. p. 16. num. 4.*

3. Deinde credo obligatorium esse posse; esto comprehendat iudum moderatum. Nam licet moderatus ludus actus virtutis sit. At perfectior actus virtutis esse potest, ob penitentiam & carnis mortificationem hæc recreatione ceteri. Sunt enim aliqui actus virtutis à quibus abstinere. Perfectior actus virtutis est vt est matrimonium, comestio ciborum saluti vitium, cum amicis politiciæ conferuare. Inter hos ergo ludus honestus enumerandus est à quo abstinere ob bonum finem perfectius est. Obligare ergo potest hoc Iuramentum. Sic docet *Sanch. lib. 1. de sponsalibus. disp. 4. num. 4. & 5. & lib. 3. sum. cap. 18. num. 2. & 3. & Bonac. sup.*

4. Petes quando censeberis, in Iuramento absolute sumptum non